

LBRIS

We know
books

Arthur Conan Doyle

Testamentul și Arhiva lui
SHERLOCK HOLMES

Daffi's Books

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

Tipărit la Bookmasters Printhouse srl
www.bookmasters.ro

ISBN:

În răstimpurile în care mai depănam pe hârtie câte o întâmplare neobișnuită sau vreo amintire interesantă din îndelungata și strânsa mea prietenie cu domnul Sherlock Holmes, ca un făcut, mă izbeam de piedicile pe care mi ie ridica în cale amicul meu, ce nu suferea să se facă zarvă în jurul lui. De când îl știu, omului acesta închis și cinic i-a fost silă de onoruri și nimic nu-i făcea mai multă plăcere, la capătul unei anchete plină de succes, decât să renunțe la demascarea criminalului și s-o lase pe seama vreunui funcționar tipicar și să asculte, cu un zâmbet batjocoritor, corul laudelor închinatelor cui nu i se cuvenea. În adevăr, nu lipsa vreunui material interesant ci atitudinea prietenului meu m-a silit în ultimii ani să public atât de puține însemnări. Că am fost părtaș la unele din aventurile lui, era pentru mine un privilegiu care m-a silit în schimb să știu să păstrez o taină.

De aceea nu mică mi-a fost mirarea când, marțea trecută am primit o telegramă de la Holmes – nu țin minte să fi trimis vreodată o scrisoare, dacă putea telegrafia – cu următorul cuprins: „De ce nu publici oribilul asasinat din Cornwall – cel mai ciudat caz din câte am întâlnit?”

Nu știu ce val de amintiri i-o fi răscolit cazul acesta sau ce toană l-o fi împins să-mi ceară să-l povestesc.

Acum mă grăbesc – ca nu cumva altă telegramă să mă oprească din lucru – în căutarea însemnărilor din care să aflui amănunțele exacte ale cazului și să-l istorisesc cititorilor.

Era, așadar, în primăvara lui 1897, când sănătatea de fier a lui Holmes păru că începe să slăbească din pricina trudei lui neîncetate care-l storcea de puteri și poate și a imprudențelor pe care le comitea din când în când. În martie, doctorul Moore Agar din Harley – împrejurările dramatice în care am făcut cunoștință le voi istorisi poate într-o bună zi – i-a recomandat stăruitor vestitului detectiv particular, să lase baltă toate anchetele și să se odihnească cum se cuvine dacă nu ținea să o pățească. Pe Holmes, sănătatea lui nu-l interesa de fel pentru că ajunsese să ne spiritualizeze de-a binelea. Totuși, teama că nu va putea fi în stare niciodată să muncească l-a silit în cele din urmă să schimbe și peisajul, și aerul. Așa s-a făcut că la începutul primăverii aceleia ne aflam amândoi într-o căsuță de țară, din apropierea golfului Poldhu, la capătul peninsulei Cornwall.

Era un loc ciudat, care se potrivea de minune cu proasta dispoziție a pacientului meu. De la fereastra căsuței noastre spoite în alb, care se înălța deasupra promontoriului înverzit, se vedea semicercul mohorât al golfului Mounts – străvechea cursă a morții în care piereau corăbiile – cu chenarul lui de stânci negre și cu recifele măturate de flux pe care Dumnezeu știe câți mateloți și-au găsit sfârșitul. Și golful acesta pașnic și ferit, peste care adie briza dinspre miazănoapte, poștește parcă navele, pe care furtuna le zvârlă de colo-colo, să caute odihnă și adăpost înăuntru. Apoi, deodată, vântul – mânioasa furtună dinspre sud-vest – se năpustește val-vârtej; smulsă e ancora și târâtă din loc, țărnul spre care bate vântul se apropie și vasul începe să se zvârcolească de moarte printre brizantii acoperiți de spume. Marinarul priceput se ține departe de locurile acestea blestemate.

Pe țarm, locurile erau tot atât de posomorâte ca și pe mare. Era un ținut cu mlaștini unduitoare, părăsit și cenușiu, din care se ițea, ici-colo, o clopotniță însemnând locul câte unui sat vechi de când lumea. Și în orice parte te-ai fi întors, mlaștinile acestea păstrau urmele unor seminții apuse pentru totdeauna, care lăsaseră, ca semn că au

existat, doar monumentele acelea de piatră, movilele neregulate sub care se odihnea cenușa celor morți și ciudatele valuri de pământ ce aminteau bătălii din vremuri preistorice. Farmecul tainic al acestor locuri, învăluite în mohorâta atmosferă a semințiilor uitate, stârnea închipuirea prietenului meu, care-și trecea mare parte din timp în preumblări și în meditații solitare, prin mlaștini. Îl preocupa, printre altele, și limba vechilor locuitori ai Cornwall-ului și, după câte îmi amintesc, era de părere că ar fi fost înrudită cu chaldeana, derivând din limba vorbită de neguțătorii de cositor fenicieni. Primise un pachet cu cărți de filologie și tocmai se pregătea să-și dezvolte teoria, când, pe neașteptate, spre necazul meu și plăcerea lui – pe care nici nu ținui măcar să o ascundă – ne-am pomenit amestecați – chiar în inima acestei țări de basm – într-o afacere mai zguduitoare, mai pasionantă și mult mai de nepătruns decât acelea din pricina cărora am fost siliți să părăsim Londra.

Traiul nostru simplu și liniștit, obiceiurile noastre atât de binefăcătoare au fost întrerupte pe neașteptate și ne-am pomenit deodată prinși în vârtoarea unor întâmplări care au tulburat nu numai Cornwall-ul, ci tot apusul Angliei. Poate că mulți dintre cititorii mei își amintesc de „Grozăvia din Cornwall”, cum i s-a spus pe atunci, deși informațiile primite de presa londoneză au fost cum nu se poate mai incomplete. Acum, după 13 ani, voi publica adevărul acestei afaceri de necrezut.

Am mai spus că vreo câteva turlă răzlețe, care însemnau locul satelor, punctau regiunea aceasta a Cornwall-ului. Cea mai apropiată așezare era cătunul Tredannick Wollas, unde căsuțele câtorva sute de locuitori se înghesuiau în jurul unei biserici străvechi, năpădită de mușchi. Vicarul parohiei, domnul Roundhay, se ocupa cu arheologia, fapt care l-a determinat pe Holmes să facă cunoștință cu el. Era un om între două vârste, corpulent și binevoitor, care avea cunoștințe bogate în ceea ce privește regiunea. La invitația lui, am luat ceaiul la vicariat și așa am aflat că un rentier, domnul Mortiner Tragennis, ocupa o cameră în casa

Aceasta, atât de spațioasă – rotunjind veniturile anemice ale vicarului. Acesta, fiind burlac, era fericit că putuse încheia o asemenea afacere, deși nu prea avea mult de-a face cu locatarul său – un om slab, negricios, cu ochelari și adus de spate, încât părea că are o diformitate fizică. Îmi amintesc că în cursul scurtei noastre vizite, vicarul s-a arătat tare vorbăreț, pe când chiriașul lui părea un om neobișnuit de închis, cu o umbră de melancolie întipărită pe față și adâncit în gânduri. Stătea cu privirile întoarse, părând că nu se gândește decât la treburile lui.

Aceștia erau cei doi oameni care au pătruns pe neașteptate marți, 16 martie, în micuțul nostru salon, puțin după gustarea de dimineață, pe când fumam, gata să o pornim în excursia noastră zilnică prin ținuturile acelea mlăștinoase.

– Domnule Holmes, făcu vicarul cu un tremur în glas. Astă-noapte s-a întâmplat o tragedie fără seamăn. E un caz cum nu cred să mai fi auzit vreodată. Numai Providenței trebuie să-i mulțumim că vă aflați aici, pentru că sunteți singurul om din toată Anglia care ne poate da o mână de ajutor.

I-am aruncat o privire nu prea binevoitoare, dar Holmes își scoase pipa din gură și se înălță în fotoliu, ciulind urechile, ca un câine de vânatoare încercat, la auzul chemării. Făcu un semn cu mâna spre sofa și oaspetele nostru, căruia îi zvâcnea inima în piept, se așeză alături de tulburatul lui tovarăș. Domnul Mortimer Tregennis se stăpânea însă, mai bine decât pastorul, dar din felul în care își frământa mâinile și din strălucirea ochilor lui negri se vedea că era tot atât de emoționat.

– Să spun eu sau spui dumneata? îl întrebă el pe vicar.

– De vreme ce dumneavoastră ați făcut descoperirea, oricare ar fi ea, iar vicarul a aflat cele petrecute tot de la dumneavoastră, mai bine ne-ați spune dumneavoastră. Direct, făcu Holmes.

M-am uitat la pastor, care se îmbrăcase în grabă și la chiriașul lui, atât de pus la punct, care ședea lângă el și mi-a venit să râd când am văzut că deducția atât de simplă a lui Holmes îi lăsase gura căscată.

– Poate că ar fi mai bine să spun eu mai întâi unele lucruri – făcu vicarul – și apoi veți judeca dacă mai e cazul să ascultați amănuntele domnului Tregennis sau să o pornim fără întârziere la locul misterului. Dacă sunteți de acord, atunci v-aș putea spune că seara de ieri, amicul nostru și-a petrecut-o în tovărășia fraților lui, Owen și George și a surorii lui, Brenda, la locuința lor din Tredannick Wartha, nu departe de crucea de piatră din mlaștină. Puțin după ora 10 a plecat, lăsându-i să-și ia gustarea de dimineață. Pe drum, l-a ajuns din urmă doctorul Richards cu trăsura. Acesta i-a spus că fusese chemat de urgență la Tredannick Wartha. Sigur că domnul Mortimer Tregennis s-a dus cu el. Când au ajuns la fața locului, au făcut o descoperire uluitoare. Sora zăcea moartă în scaunul ei. În stânga și în dreapta ședeau cei doi frați, care râdeau, scoțând răcnete și cântând, cu mințile rătăcite. Pe chipurile celor trei, atât al moartei, cât și al celor doi smintiți, se citea o spaimă nespūsă, o strâmbătură de groază, înspăimântătoare la vedere, li se întipărise pe față.

Nu era nici un semn că s-ar fi aflat cineva prin casă, în afară de bătrâna doamnă Porter, bucătăreasa și menajera lor, care a declarat că dormise adânc și că nu auzise nici un zgomot toată noaptea. Nu lipsea nimic, toate erau la locul lor, așa că nu putea pricepe ce grozăvie a putut înspăimânta o femeie până într-atât încât să-i curme zilele, iar pe doi bărbați în toată firea să-i facă să-și piardă mințile. Așa stau lucrurile, pe scurt, domnule Holmes și ducă ne puteți ajuta să lămurim cazul, faceți o faptă foarte bună.

Speram să pot izbuti în vreun fel să-l conving pe prietenul meu să nu renunțe la odihna care fusese de fapt obiectul călătoriei noastre dar o singură privire pe chipul lui concentrat și pe fruntea lui încrețită mi-a spus că era zadarnic să-mi fac speranțe. Stătu câteva clipe în tăcere, absorbit de drama aceasta ciudată, care întrerupsese pașnica noastră existență.

LBRIS

We know
books

Arthur Conan Doyle

Aventurile Lui
SHERLOCK HOLMES

Daffi's Books

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

Tipărit la Bookmasters Printhouse srl
www.bookmasters.ro

ISBN: 978-630-6627-34-9

SCANDALUL DIN BOEMIA

I

În ochii lui Sherlock Holmes, ea va rămâne pentru totdeauna femeia cu majusculă. Rareori l-am auzit menționând-o sub un alt nume. Pentru el, ea pune în umbră și se ridică deasupra întregului sex. Nu pentru că ar fi simțit vreun sentiment înrudit cu dragostea față de Irene Adler. Toate sentimentele, și mai ales acela, erau detestate de mintea sa rece, precisă și extrem de echilibrată. Cred că era cea mai aproape de perfecțiune mașină de raționat și observat care s-a văzut vreodată, însă ca iubit s-ar fi pus într-o poziție falsă. Nu vorbea niciodată de pasiunile inimii altfel decât în batjocură și cu dispreț. Erau lucruri admirabile pentru un observator – excelente pentru a ridica vâul ce acoperea motivele și acțiunile oamenilor. Însă pentru analistul versat, a admite asemenea intruziuni în temperamentul său fin și bine pus la punct ar fi însemnat să introducă un factor perturbator, care ar fi putut compromite toate rezultatele minții sale. Pentru o natură ca a lui, un fir de nisip într-un instrument de mare precizie sau o crăpătură pe lupa sa puternică n-ar fi putut fi mai deranjante decât un sentiment puternic. Și, totuși, exista o singură femeie în ochii lui, iar acea femeie era fosta Irene Adler, a cărei amintire este una îndoielnică și problematică.

Nu-l prea văzusem pe Holmes în ultima vreme. Căsătoria mea ne-a împins departe unul de celălalt. Fericirea mea deplină și grijile domestice ce-l asaltează pe omul care este

pentru prima dată stăpânul propriei case erau suficiente să-mi absoarbă toată atenția, pe când Holmes, care detesta din tot sufletul său de boem orice formă de socializare, rămăsese în locuința noastră de pe strada Baker, îngropat în cărțile sale vechi și trecând, de la o săptămână la alta, de la cocaină la ambiție, de la somnolența provocată de drog la energia imensă, proprie naturii sale alerte. Era însă, ca întotdeauna, extrem de atras de studiul crimei și își folosea talentul enorm și extraordinara sa capacitate de observație pentru a urma indiciile descoperite și a elucida acele mistere ce fuseseră abandonate, ca fiind lipsite de speranță, de către poliția oficială. Din timp în timp, auzeam câte ceva despre acțiunile sale: chemarea la Odesa în cazul uciderii lui Trepoff elucidarea ciudatei tragedii a fraților Atkinson din Trincomalee și în final, misiunea încredințată de familia domnitoare din Olanda, pe care a dus-o la capăt cu atâta delicatețe și succes. Însă dincolo de aceste semne ale activității sale, pe care le aflasem laolaltă cu toți cititorii ziarelor cotidiene, știam puține lucruri despre ce mai făcea fostul meu prieten și tovarăș.

N-a fost prea expansiv. De altfel, rareori era așa; însă era încântat, cred, să mă vadă. De abia scoțând un cuvânt, însă cu o privire prietenoasă, mi-a făcut semn spre un fotoliu, mi-a împins tabachera și mi-a arătat o lădiță cu băuturi și sifon într-un colț. Apoi s-a așezat în fața focului, și a început să mă examineze în maniera sa ciudată și pătrunzătoare.

Într-o noapte – în douăzeci martie 1888 – mă întorceam de la un pacient (căci îmi reluasem meseria de medic), iar drumul meu o lua prin strada Baker. Pe când treceam pe lângă ușa atât de familiară, care va rămâne pentru totdeauna asociată în mintea mea cu perioada curtării și cu incidentele întunecate relatate în Studiu în roșu intens, m-a cuprins o dorință puternică să-l revăd pe Holmes și să aflu cum își mai folosea extraordinarele-i talente. Camerele sale erau luminate puternic și, imediat ce m-am uitat în sus, am văzut silueta lui înaltă și uscățivă trecând de două ori prin dreptul ferestrei, umbra lui întunecată distingându-se prin

jaluzele. Pășea prin cameră cu repeziciune, vioi, având capul lăsat în piept și mâinile la spate. Pentru mine, care-i știam toate stările și deprinderile, atitudinea și maniera lui îmi dezvăluiau în ce situație se afla. Lucra din nou. Își revenise din visurile provocate de drog și adulemea o nouă urmă. Am tras de clopoțel și am fost condus în camera care fusese înainte și a mea.

— Căsnicia îți priește, a remarcat el. Cred, Watson, că ai pus pe tine mai mult de trei kilograme și jumătate de când nu te-am mai văzut.

— Trei!, i-am răspuns.

— Chiar așa. Credeam că ceva mai mult. Nu mi-ai spus că intenționezi să muncești din nou.

— Atunci, cum ți-ai dat seama?

— O văd, o deduc. Cum de știi că te-ai udat foarte tare recent și că ai o servitoare foarte neîndemânică și neatentă?

— Dragul meu Holmes, i-am spus, asta-i prea de tot. Cu siguranță ai fi fost ars pe rug, dacă ai fi trăit cu câteva secole în urmă. Este adevărat că joi am făcut un drum la țară și că m-am întors acasă într-un hal fără de hal dar, întrucât mi-am schimbat hainele, nu-mi pot da seama cum ai dedus-o. În ceea ce o privește pe Mary Jane, este incorigibilă, iar soția mea a rugat-o să plece, însă nici în acest caz nu înțeleg cum ai realizat toate astea.

A chicotit ca pentru sine și și-a frecat mâinile lungi și nervoase.

— Este simplitatea întruchipată, a spus el: ochii mă înștiințează că pe interiorul pantofului tău stâng, exact unde cade lumina, pielea este crestată de șase tăieturi aproape paralele. În mod vădit, au fost provocate de cineva care a răzuit foarte neatent marginile tălpii, pentru a îndepărta noroiul întărit de pe ea. De unde deducția mea că ai ieșit pe vreme rea și că ai o servitoare care este un fel de Jack Spintecătorul al cizmelor. În ceea ce privește revenirea la meseria ta, când un domn intră în camera mea mirosind a iod și cu o urmă de nitrat de argint pe degetul arătător de la mâna dreaptă, plus o umflătură în dreapta jobenului, ce

indică locul unde și-a adăpostit stetoscopul, ar trebui să fiu într-adevăr stupid să nu-mi dau seama că-și exercită profesia de medic.

Nu m-am putut abține să nu râd la ușurința cu care a explicat procesul prin care a dedus ce mi-a spus.

— Când te aud motivându-ți afirmațiile, am remarcat eu, lucrurile îmi par întotdeauna atât de ridicol de simple încât simt că aș fi putut să le deduc cu ușurință eu însumi; însă fiecare verigă în parte a raționamentului tău mă deconcertează până în momentul în care îmi explici întregul proces. Și totuși cred că ochii mei sunt la fel de buni ca ai tăi.

— Chiar așa, mi-a răspuns aprinzându-și o țigară și lăsându-se să cadă pe un fotoliu. Tu vezi, însă nu observi. Distincția e clară. De exemplu, ai văzut frecvent treptele care urcă din hol în această cameră.

— Frecvent.

— Cât de des?

— Păi, de câteva sute de ori.

— Atunci, câte sunt?

— Câte? Nu știu.

— Vezi? Nu ai observat. Și totuși ai văzut. Exact ce ți-am spus. Ei bine, eu știu că sunt șaptesprezece trepte, pentru că am și văzut și am și observat. Apropo, întrucât ești interesat de aceste mici probleme și întrucât ai scris despre una sau două din neînsemnatele mele experiențe, asta te poate interesa. Mi-a pasat o foaie de hârtie groasă, de nuanță roz, ce se afla întinsă pe masă. Tocmai ce a sosit, mi-a spus el. Citește-o cu voce tare.

Nu era datată și nici nu avea vreo semnătură sau adresă.

— În seara asta, la opt fără un sfert, se spunea, vă va vizita un domn care dorește să vă consulte privind o chestiune de cea mai mare importanță, unul din serviciile dumneavoastră recente pentru una din casele regale ale Europei a arătat că sunteți o persoană căreia i se pot încredința chestiuni de o asemenea importanță, în deplină siguranță. O asemenea caracterizare a dumneavoastră din toate părțile

am primit. Fiți la domiciliu la ora respectivă și nu interpretați greșit dacă vizitatorul dumneavoastră va purta mască.

— Acesta-i realmente un mister, am remarcat eu. Ce crezi că înseamnă toate acestea?

— N-am încă nici o informație. Este o greșeală capitală să teoretizezi înainte de avea toate datele. Fără să-ți dai seama, începi să deformezi faptele ca să se potrivească teoriilor tale, în loc ca teoriile să se potrivească faptelor. Însă, în privința scrisorii, ce deduci din ea?

Am examinat cu atenție scrisul și hârtia folosită.

— Omul care a scris-o este probabil bogat, am remarcat, încercând să imit felul de a proceda al prietenului meu. Nu poți cumpăra o astfel de hârtie cu mai puțin de o jumătate de coroană pachetul. Este ciudat de tare și țepăună.

— Ciudat – exact acesta este cuvântul, a spus Holmes. Nu este hârtie făcută în Anglia. Ține-o la lumină.

Am făcut asta, și am putut vedea un „E” mare cu un „g” mic, un „P” și un „G” mari cu un „t” mic imprimate pe ea.

— Ce crezi că înseamnă asta?

— Numele fabricantului, fără îndoială; ori, mai degrabă, monograma sa.

— Deloc. „G” și „t” înseamnă „Gesellschaft”, care este cuvântul nemțesc pentru „companie”. Este o prescurtare obișnuită ca și „Ca.” al nostru. „P” înseamnă, desigur, „Papier”, adică hârtie. Acuma, în ce-l privește pe „Eg” Hai să aruncăm o privire în lexiconul geografic. A luat un volum mare și cafeniu de pe raft. Eglov, Eglonitz – și iată: Egria. Este o țară de limbă germană, în Boemia, nu departe de Karlsbad. Faimoasă ca fiind locul unde a murit Wallenstein și pentru numeroasele ei fabrici de sticlă și mori de hârtie. Ha, ha, domnul meu, ce zici de asta? Ochii au început să-i strălucească, și a scos triumfător un mare nor albastru din țigara sa.

— Hârtia a fost făcută în Boemia, am spus.

— Exact. Iar bărbatul care a scris asta este neamț. Ai observat construcția ciudată a propoziției – „O asemenea caracterizare a dumneavoastră din toate părțile am primit.”

LBRIS

We know
books

Arthur Conan Doyle

Câinele din
BASKERVILLE

Daffi's Books

CAPITOLUL I. DOMNUL SHERLOCK HOLMES

Domnul Sherlock Holmes, care de obicei se trezea târziu dimineța, în afară de acele împrejurări destul de dese când veghea toată noaptea, era tocmai la gustarea de dimineată. Eu mă aflam pe covorul din fața căminului și ridicam bastonul pe care vizitatorul nostru din noaptea trecută îl uitase la plecare. Era o piesă frumoasă, din lemn masiv, cu mânerul în formă de bulb, unul din acelea cunoscute sub numele de „Panang lawyer”¹. Chiar sub bulb avea un inel mare, de argint, lat de doi centimetri și ceva. Pe el era gravat: „Lui James Mortimer M.R.C.S.², de la prietenii săi din S.C.C.” și data „1884”. Era în totul unul din acele bastoane, pline de prestanță, solide, de nădejde și pe care obișnuiau să le poarte doar medicii de casă, de modă veche.

— Ei, bine, Watson, ce ai de zis despre el? Holmes ședea cu spatele la mine, iar eu nu făcusem nimic care să-i arate cu ce mă îndeletniceam.

— De unde știi ce fac? Îmi vine să cred că ai ochi și la ceafă.

— Am însă în fata mea o cană de cafea strălucitoare pe o tavă de argint, îmi răspunse el. Dar, spune-mi, Watson, ce crezi despre bastonul vizitatorului nostru? Cum n-am avut norocul să dăm de el și nu avem habar de scopul vizitei lui, această amintire lăsată din întâmplare devine importantă.

1. Panang lawyer – baston de plimbare din lemn de palmier. Penang – numele unei specii de palmier. (n.t.)

2. M.R.C.S. – Member of royal college Surgeons – Membru al colegiului regal de chirurgie. (n.t.)

Ia să te văd cum reconstituiești tu omul, cercetând acest baston.

— Cred – i-am răspuns eu, folosindu-mă cât mai mult de metodele colegului meu – că doctorul Mortimer este un medic mai în vârstă, cu faimă, foarte respectat, deoarece cei ce-l cunosc i-au dăruit acest semn de prețuire.

— Bine, făcu Holmes. Minunat!

— Mai cred că sunt toate probabilitățile ca el să fie un medic de țară, care își face o mare parte din vizitele la bolnavi, mergând pe jos.

— Cum așa?

— Pentru că acest baston arătos este atât de tocit, încât cu greu mi-aș putea închipui un medic de oraș care să umble cu el. Capătul de jos, din fier masiv, e ros cu desăvârșire, deci e limpede că posesorul lui a umblat mult cu el.

— Perfect logic! făcu Holmes.

— Și apoi mai e și chestiunea cu prietenii din S.C.C. Aș înclina să cred că e vorba de vreo asociație de vânătoare, o asociație locală, pe ai cărei membri este cu putință să-i fi îngrijit cândva și în schimb ea i-a dăruit o mică atenție.

— Într-adevăr, Watson, te întreci pe tine însuși, zise Holmes, împingându-și scaunul îndărăt și aprinzându-și o țigară. Mă văd silit să-ți spun că în toate dările de seamă pe care ai binevoit să le faci în legătură cu micile mele succese, de obicei ți-ai subapreciat propria ta iscusință. E cu putință să nu fii tu însuși un izvor de lumină, dar ești, de sigur, un îndrumător de lumină. Unii oameni, neavând geniu, au totuși o putere vădită de a-l stimula.

— Mărturisesc, iubite coleg, că îți sunt foarte îndatorat.

Niciodată până atunci nu-mi spusese astfel de vorbe și trebuie să recunosc că mi-au făcut mare plăcere, pentru că adesea am fost necăjit de nepăsarea lui față de admirația ce i-o arătam și de încercările pe care le făcusem ca să popularizez metodele lui de lucru. D asemenea mă mândream, gândindu-mă că-mi însușisem atât de desăvârșit metoda lui, încât s-o pot aplica în așa fel, încât să merit încuviințarea lui. Îmi luă apoi bastonul din mână și îl cercetă câteva

clipe cu ochiul liber. După aceea, cu un aer de viu interes, puse jos țigara și, ducându-se cu bastonul la fereastră, începu iarăși să se uite la el cu o lupă.

— Interesant, deși prea puțin grăitor, zise el întorcându-se în colțul său preferat de pe canapea. Fără îndoială că bastonul ne oferă una sau două indicații. Ele ne slujesc ca bază pentru mai multe deducții.

— Mi-a scăpat ceva? întrebai eu dându-mi oarecare importanță. Cred că n-am pierdut din vedere nimic din care s-ar putea deduce ceva.

— Mă tem, dragul meu Watson, că cele mai multe dintre concluziile tale au fost greșite. Când ți-am mărturisit că mă stimulezi, am înțeles prin aceasta, ca să fiu sincer, că dându-mi seama de greșelile tale, întâmplător mă îndrept eu spre adevăr. Nu zic că în această problemă greșești în întregime. Cu siguranță că cel în cauză e medic de țară și merge mult pe jos.

— Atunci am avut dreptate.

— Numai în această privință.

— Dar asta este tot.

— Nu, nu dragul meu Watson, asta nu-i tot, în nici un caz nu e tot. Eu, de pildă, cred că un dar pentru un medic e mai firesc să vină din partea unui spital decât a unei asociații de vânătoare și astfel când literele C. C. Sunt puse după aceea a spitalului, atunci îți vin în minte, în chip firesc, cuvintele Charing Cross.

— Poate că ai dreptate.

— Pe această cale sunt probabilități de a dezlega problema. Și dacă pornim de la aceasta ca ipoteză de lucru, avem o bază nouă pe care să începem reconstituirea necunoscutului nostru vizitator.

— Bine, atunci, presupunând că S.C.C. Înseamnă „Spitalul Charing Cross”, ce alte concluzii mai putem trage?

— Nu apare niciuna de la sine? îmi cunoști procedeele. Aplică-le!

— Nu-mi vine în minte decât concluzia evidentă că respectivul și-a practicat profesia la oraș înainte de a fi plecat la țară.

— Cred că ne-am putea aventura ceva mai departe. Privește lucrurile prin această prismă. În ce împrejurare ți se pare cel mai probabil să se facă un astfel de dar? Cu ce prilej s-ar întruni prietenii ca să-i dea o mărturie a prețuirii lor? Fără îndoială, în clipa în care doctorul Mortimer s-a retras din serviciul spitalului cu scopul de a începe să profeseze pe cont propriu. Știm că e vorba de un dar și bănuim că el a fost făcut cu prilejul trecerii de la un spital de oraș la profesarea meseriei la țară. Înseamnă oare a împinge presupunerile prea departe, spunând că darul a fost făcut cu prilejul acestei schimbări?

— Desigur, lucrul pare cu puțință.

— Acum ai să-ți dai seama că el nu putea să facă parte din conducerea spitalului, pentru că numai un om care și-a făcut un renume la Londra putea să dețină un asemenea post și un astfel de om nu s-ar înfunda la țară. Atunci ce era omul cu pricina? Dacă lucra la spital și totuși nu făcea parte din conducere, nu putea fi decât un intern la chirurgie sau la serviciul medical, ceva mai mult decât un doctorand. Și a părăsit spitalul acum cinci ani – data se vede pe baston. Așadar, dragul meu Watson, medicul tău de casă, solemn, un om între două vârste, se spulberă și apare un tânăr sub treizeci de ani, simpatic, modest și distrat, care e stăpânul unui câine de care e foarte legat și pe care, în linii mari, ți l-aș descrie ca fiind mai mare decât un terrier³ și mai mic decât un mastiff⁴. Începui să râd neîncrezător, în timp ce Sherlock Holmes, rezemându-se pe canapea, trimitea spre tavan rotocoale de fum.

— În privința ultimelor ipoteze, îmi lipsesc mijloacele de control – spusei eu – dar cel puțin nu este greu să găsim câteva date asupra vârstei și carierei lui.

Scosei anuarul medical din raftul meu cel mic, cu cărți de medicină, și începui să-i caut numele. Erau mai mulți

3. Terrier – specie de câine îndrăzneț și neastâmpărat, care are obiceiul să scormonească pământul. (n.t.)

4. Mastiff – specie de câine mare și puternic ca un dulău, cu urechile căzute și cu pielea fălcilor atârânănd. (n.t.)

Mortimeri, dar numai unul putea fi vizitatorul nostru. Citii cu glas tare datele privitoare la el:

— Mortimer James, M.R.C.S, 1882, Grimpen, Dartmoor (Devon). Medic internist la spitalul Charing Cross, din 1882 până în 1884. A obținut premiul „Jackson” pentru o lucrare de patologie comparată, intitulată: „Este oare boala un atavism?” Membru corespondent al Societății suedeze de patologie. Autor al volumului „Câteva ciudățenii ale atavismului (Lancet, 1882)”. „Progresăm noi oare? (Gazeta Psihologică, Martie, 1883)”. Medic titular al parohiilor din Grimpen, Thorsley și High Barow.”

— Nici un cuvânt despre acea asociație locală de vânatoare, Watson.

— Îmi spune Holmes cu un surâs ironic – dar e un medic de țară, după cum ai remarcat tu cu atâta pătrundere. Cred că deducțiile mele sunt pe deplin justificate. Cât despre calificative, am spus, dacă memoria nu mă înșală, simpatic, modest și distrat. Din experiență știu că în lumea aceasta numai un om simpatic primește dovezi de prietenie, numai un om modest își părăsește cariera la Londra, pentru ca să plece la țară, și numai unul distrat își lasă bastonul în loc de carte de vizită după ce te-a așteptat o oră la tine acasă.

— Și câinele?

— Avea obiceiul să-i ducă bastonul stăpânului, ținându-se după el. Fiind un baston greu, câinele îl ținea strâns de la mijloc și urmele dinților lui se văd foarte clar. După cum arată spațiul dintre aceste urme, înclin să cred că falca câinelui e prea mare pentru un terrier și nu îndeajuns de mare pentru un mastiff. Ar fi putut să fie... da, pe legea mea e un spaniel⁵ cu păr cârlionțat.

Se ridicase și umbla în sus și în jos prin cameră, în timp ce vorbea. Se opri, apoi lângă fereastră. Glasul lui suna atât de convingător, încât îmi îndreptai privirea spre el cu uimire.

5. Spaniel – specie de câine cu păr mare și mățos și cu urechile, căzute. (n.t.)

LBRIS

We know
books

Arthur Conan Doyle

Întoarcerea Lui
SHERLOCK HOLMES

Daffi's Books

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

Tipărit la Bookmasters Printhouse srl
www.bookmasters.ro

ISBN: 978-630-6627-37-0

I. Aventurile din casa goală

În primăvara anului 1894, întreaga Londra era interesată, iar lumea de seamă înspăimântată de uciderea onorabilului Ronald Adair în cele mai neobișnuite și inexplicabile circumstanțe. Publicul aflase deja detaliile despre crimă, care reieșiseră în urma investigației efectuate de poliție; dar, tot cu această ocazie, o bună parte a poveștii a fost ascunsă întrucât argumentele în favoarea acuzării au fost atât de puternice încât nu era necesar să se facă publice toate detaliile. Abia acum, după aproape zece ani, îmi este permis să fac cunoscute detaliile absente care întregesc acest remarcabil proces. Crima în sine prezenta interes, dar nici nu se compara cu urmările uluitoare care mi-au oferit cel mai mare șoc și cea mai mare surpriză din toate evenimentele petrecute în aventuroasa mea viață. Chiar și acum, după atâta timp, mă gândesc cu emoție și simt din nou cea mare bucurie, uimire și scepticism care mi-au invadat mintea. Permiteți-mi să mă adresez acelu public care a arătat un oarecare interes pentru sclipirile de moment, gânduri și acțiuni ale unui om remarcabil, pe care le-am oferit ocazional și să nu mă învinovățească pentru că nu mi-am împărtășit cunoștințele cu el, lucru pe care l-aș fi considerat cea dintâi datorie a mea dacă nu aș fi fost oprit de interdicția venită chiar de pe buzele sale, interdicție care a fost ridicată pe data de trei luna trecută.

Puteti să vă imaginați că, datorită relației mele apropiate cu Sherlock Holmes, eram foarte interesat de crime și că după dispariția lui nu am încetat să citesc cu atenție despre diversele probleme prezentate în mod public și chiar

am încercat, de mai multe ori, pentru propria satisfacție, să aplic metodele sale pentru soluționarea acestora, deși fără succes. Și totuși, niciuna nu mă atrăgea într-atât că tragedia lui Ronald Adair. Pe măsură ce citeam dovezile anchetei care conduceau către verdictul de crimă cu premeditare împotriva unei persoane sau unor persoane necunoscute, mi-am dat seama, mai clar că oricând, de pierderea suferită de comunitate prin moartea lui Sherlock Holmes. Existau unele aspecte ale acestei afaceri ciudate care sunt sigur că i-ar fi atras atenția, iar eforturile poliției ar fi fost suplimentate, sau mai de grabă anticipate, de fină observație și gândirea alertă a celui mai mare agent criminalist din Europa.

Toată ziua cât am condus ca să-mi fac rondul, am întors cazul pe toate părțile și nu am găsit nici o explicație care să mi se pară potrivită. Cu riscul de a vă spune pentru a doua oară aceeași poveste, voi recapitula evenimentele, așa cum erau cunoscute ele de toată lumea, la sfârșitul anchetei.

Onorabilul Ronald Adair era cel de-al doilea fiu al contelei de Maynooth, la acea dată guvernator al unei colonii australiene. Mama lui Adair se întorsese din Australia pentru a se opera de cataracta și locuia împreună cu fiul ei Ronald și fiica ei Hilda pe Park Lane la numărul 427. Tânărul se învârtea în cercurile cele mai selecte ale societății și nu avea, sau cel puțin nu se știa să aibă, dușmani sau vreun viciu. Fusesse logodit cu domnișoara Edith Woodley din Carstairs, dar logodna fusese ruptă cu acordul ambelor părți cu câteva luni înainte și nu era nici un semn că ar fi lăsat în urma sentimente extrem de profunde. În rest, viața acestui om se limita la un cerc restrâns și convențional, întrucât avea obiceiuri liniștite și era, de felul lui, destul de rece. Cu toate acestea, moartea s-a abătut asupra acestui tânăr aristocrat liniștit, sub forma cea mai stranie și neașteptată, în noaptea de 30 martie 1894, între orele zece și unsprezece și douăzeci de minute.

Ronald Adair era pasionat de jocul de cărți și juca des, dar niciodată pe mize care ar fi putut să-i dăuneze. Era membru al cluburilor Baldwin, Cavendish și Bagatelle. S-a arătat că la acesta din urmă a jucat o partidă de whist

după cină, în ziua decesului sau. Tot acolo jucase și în după-amiaza aceleiași zile. Mărturiile celor ce jucaseră cu el – domnul Murray, Sir John Hardy și colonelul Moran – au dovedit că jucaseră whist și ca mâinile fuseseră luate aproape în mod egal. E posibil ca Adair să fi pierdut cinci lire, dar nu mai mult. Era destul de norocos și o astfel de pierdere nu l-ar fi putut afecta în nici un fel. Juca aproape zilnic la un club sau altul, era un jucător atent și, de obicei, câștiga. La ancheta a reieșit că, jucând în pereche cu colonelul Moran, a câștigat chiar patru sute douăzeci de lire de la Godfrey Milner și lordul Balmoral, la o partidă, în urmă cu câteva săptămâni. Cam atât despre evenimentele recente, după cum a reieșit în urma anchetei.

În seara crimei, Adair s-a întors de la club la ora zece fix. Mama și sora lui își petreceau seara în oraș cu o rudă. Servitoarea a depus mărturie că l-a auzit intrând în prima cameră de la etajul al doilea, folosită de obicei ca sufragerie. Aprinsese focul acolo și, pentru că era fum, a deschis fereastra. Nu s-a auzit nici un sunet din camera până la unsprezece și douăzeci de minute, când s-au întors doamna Maynooth și fiica ei. Dorind să-i spună noapte bună, mama a încercat să intre în camera fiului ei. Ușa era încuiată pe dinăuntru și nu au primit nici un răspuns când au bătut la ușă și l-au strigat. Ușa a fost forțată după ce au primit ajutor. Nefericitul tânăr a fost găsit zăcând lângă masă. Capul îi fusese mutilat, în cel mai groaznic mod, de glonțul unui revolver, dar în cameră nu a fost găsită nici o armă. Pe masă se aflau două bancnote de zece lire fiecare și încă șaptesprezece lire, din care zece erau monezi de aur și argint, banii fiind aranjați în grămezi de diferite valori. Pe o foaie de hârtie erau scrise niște numere lângă numele unor prieteni de-ai lui de la club, lucru care ne face să credem că, înainte de a muri, încerca să facă o socoteală a pierderilor și a câștigurilor de la jocul de cărți.

O examinare superficială a circumstanțelor nu putea decât să facă acest caz și mai dificil. În primul rând, nu ar fi existat nici un motiv pentru că tânărul să încuie ușa pe dinăuntru. Exista posibilitatea că asasinul să-l fi omorât și

apoi să fi fugit pe fereastră. Dar înălțimea era de cel puțin șapte metri, iar sub fereastră era un strat de brândușe înflorite. Nici pământul și nici florile nu arătau semne că ar fi fost deranjate și nici nu era vreo urmă pe fâșia îngusta de iarbă care separa casa de stradă. Prin urmare, aparent, tânărul Adair era cel care încuiase ușa. Dar cum a murit? Nimeni nu ar fi putut să se urce până la fereastra fără să lase urme. Să presupunem că cineva ar fi tras prin fereastră. Atunci ar fi fost într-adevăr un țințaș remarcabil dacă ar fi provocat astfel o rană mortală, folosind un revolver. Pe de altă parte, Park Lane e o stradă foarte circulată, iar la câteva sute de metri de casa se afla o stație de birje. Nimeni nu auzise împușcătura. Și totuși, exista un om mort, exista glonțul de la revolver care se deformată, așa cum se întâmplă cu toate gloanțele cu cap moale, și era rana care trebuie să fi cauzat moartea instantanee. Acestea erau împrejurările misterului din Park Lane care, în continuare, au fost complicate de absență totală a mobilului, din moment ce, așa cum am mai spus, tânărul Adair nu avea dușmani și nu se încercare sustragerea banilor sau a lucrurilor de valoare din cameră.

Toată ziua m-am gândit la acele lucruri încercând să găsesc o teorie care să le reunească pe toate și acea linie de minimă rezistență despre care sârmanul meu amic spunea că este începutul fiecărei investigații. Mărturisesc că nu am prea făcut progrese. Seara mă plimbam de-a lungul străzii Park Lane și, pe la ora șase, m-am trezit la capătul ei care dădea în stradă Oxford. Un grup de pierde-vară așezați pe caldarâm, care se uitau cu toții la o anumită fereastră, m-a îndrumat spre casa pe care venisem s-o văd. Un bărbat înalt, slab, cu ochelari colorați, pe care eu îl bănuiam a fi un detectiv, își expunea o teorie în timp ce ceilalți se adunaseră în jurul său să asculte ce avea de spus. M-am apropiat de el cât am putut de mult, dar observațiile sale mi s-au părut a fi absurde, așa încât m-am retras oarecum dezgustat. În timp ce făceam acest lucru m-am lovit de un bărbat diform care era în spatele meu și i-am răsturnat o parte din cărțile pe care le căra. Îmi amintesc că atunci când le-am ridicat,

am observat titlul uneia dintre ele: „Originea venerării copacilor” și m-am gândit că individul trebuie să fie vreun bibliofil care colecționa volume ori ca hobby, ori pentru comercializare. Am încercat să-mi cer scuze pentru accident, dar era evident că acele cărți pe care le maltratasem erau foarte prețioase în ochii deținătorului lor. Bombănind cu dispreț, acesta s-a întors și i-am văzut favoriții cărunți dispărând în mulțime.

Observațiile mele asupra casei de la numărul 427 de pe Park Lane nu m-au ajutat la clarificarea problemei care mă interesa. Casa era separată de stradă printr-un zid mic și un gard care, per ansamblu, nu era mai înalt de doi metri și jumătate. Așa că era foarte ușor pentru oricine să intre în grădină, dar fereastră era complet inaccesibilă din moment ce nu era nici o țevă de apă sau orice altceva pe care chiar și cel mai athletic om să se poată urca. Mai nedumerit ca niciodată, am făcut cale înapoi la Kensington. Nu mă adâncisem în studiul meu de nici cinci minute când a intrat servitoarea să-mi spună că venise cineva să mă vadă. Spre uimirea mea nu era altcineva decât ciudatul bătrânel colecționar de cărți, cu fata aspră și zbârcita ivindu-se dintr-un cadru de păr alb și cu prețioasele-i volume, cel puțin o duzină, sub brațul drept.

— Sunteți surprins să mă vedeți, domnule, spuse el cu o voce stranie, cronicănită.

Am recunoscut că eram.

— Ei bine, am o conștiință, domnule, și când am băgat de seamă că intrați în această casă, cum veneam eu după dumneavoastră șchiopătând, mi-am zis: „O să intru și o să-l văd pe domnul acela drăguț și o să-i spun că, dacă am fost cam nepolitic, nu am vrut să fac vreun rău și că îi sunt îndatorat pentru că mi-a ridicat cărțile de pe jos.”

— Exagerați pentru un fleac, am spus eu, pot să vă întreb cum ați știut cine sunt?

— Ei bine, domnule, dacă nu-mi permit prea multe, sunt un vecin de-al dumneavoastră, am o mică librărie pe colțul străzii Church și, cu siguranță, mă bucur să vă văd. Poate colecționați și dumneavoastră, domnule, am aici „Păsări

LBRIS

We know
books

Arthur Conan Doyle

Memoriile Lui
SHERLOCK HOLMES

Daffi's Books

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

Tipărit la Bookmasters Printhouse srl
www.bookmasters.ro

ISBN: 978-630-6627-38-7

Stea-de-Argint

— Watson, mi-e teamă că va trebui să plec, spuse Holmes într-o dimineață, în timp ce ne pregăteam să luăm micul dejun.

— Să pleci! Unde?

— În ținutul Dartmoor, la King's Pyland.

Vestea nu mă surprindea deloc. Într-adevăr, de mirare era doar că nu se amestecase până atunci în acest caz extraordinar, unicul subiect de discuție din toată Anglia. O zi întreagă, prietenul meu măsurase camera în lung și-n lat, cu capul în piept și cu sprâncenele încruntate, umplându-și în continuu pipa cu tutun din cel mai tare, complet surd la orice întrebare sau remarcă de-a mea. Primise de la agentul nostru de presă cele mai recente ediții ale ziarelor, pe care doar le răsfoia și le arunca într-un colț. Cu toată tăcerea lui, știam foarte bine ce-l frământă. O singură problemă aflată în atenția publicului la acea vreme îi putea pune la încercare capacitatea de analiză: ciudata dispariție a favoritului cursei pentru cupa Wessex și tragica ucidere a antrenorului acestui cal. Prin urmare, când Holmes și-a anunțat brusc intenția de a pleca spre locul unde se petrecuse drama, s-a întâmplat exact ceea ce așteptasem și sperasem să se întâmple.

— Aș fi foarte bucuros să te însoțesc, dacă nu cumva crezi că te incomodez, i-am spus.

— Dragul meu Watson, mi-ai face o mare favoare venind cu mine. Și consider că nu-ți vei irosi timpul, întrucât sunt anumite aspecte ale acestui caz care promit să-l facă

de-a dreptul unic. Cred că avem suficient timp să prindem trenul în gara Paddington și pe drum îți voi spune mai pe larg despre ce e vorba. Mi-ai face un mare serviciu dacă ai lua cu tine și excelentul tău binoclu.

Și iată cum, o oră și ceva mai târziu, mă aflu într-un compartiment de clasa întâi, în drum spre Exeter, în timp ce Sherlock Holmes, cu privirea lui ageră și plină de nerăbdare, încadrată de șapca de voiaj cu apărătoare pentru urechi, se cufunda cu repeziciune în lectura unui teanc de ziare noi, pe care și le cumpăraseră la Paddington. Trecusem demult de Reading, când aruncă sub banchetă ultimul ziar și-mi întinse tabachera.

— Mergem destul de repede, zise el, uitându-se mai întâi pe fereastră și apoi la ceas. În momentul de față avem o viteză de cincizeci și trei de mile și jumătate pe oră.

— N-am văzut stâlpii care marchează sferturile de milă.

— Nici eu, dar stâlpii de telegraf de pe linia asta se află la o distanță de șaizeci de iarzi, deci calculul e simplu. Presupun că te-ai informat în legătură cu uciderea lui John Straker și dispariția lui Stea-de-Argint.

— Am citit ce scrie în ziarele „Telegraph” și „Chronicle”.

— E unul din acele cazuri în care arta detectivului ar trebui să fie folosită mai degrabă pentru a cerne detaliile decât pentru a aduna noi dovezi. Tragedia a fost atât de neobișnuită, de completă și de o importanță atât de mare din punct de vedere personal pentru atâția oameni, încât suferim de un exces de sugestii, presupuneri și ipoteze. Partea cea mai grea este să desprinzi faptele, cele absolut incontestabile, de înfrumusețările aduse de teoreticieni și ziaristi. Apoi, după ce am stabilit această bază solidă, este de datoria noastră să vedem ce concluzii se pot trage și care sunt punctele importante în jurul cărora se învârtă întregul mister. Marți seara, am primit telegrame atât de la colonelul Ross, proprietarul calului, cât și de la inspectorul Gregory, cel care investighează cazul, amândoi solicitându-mi colaborarea.

— Marți seara! am exclamat. Și azi e joi dimineață! De ce nu te-ai dus ieri acolo?

— Pentru că am făcut o greșală, dragul meu Watson, o greșală pe care mă tem că o comit mai des decât ar crede cei care mă cunosc doar prin intermediul memoriilor scrise de tine. Cert este că nu mi se părea posibil ca cel mai remarcabil cal din Anglia să rămână ascuns multă vreme, mai ales într-un loc atât de puțin populat ca nordul ținutului Dartmoor. Ieri așteptam din oră în oră să aud că a fost găsit și că cel care l-a răpit este ucigașul lui John Straker. Dar când am văzut că a mai trecut o dimineață și că nu s-a făcut nimic altceva în afară de arestarea tânărului Fitzroy Simpson, mi-am dat seama că este timpul să intru în acțiune. Totuși, am impresia că într-un fel ziua de ieri n-a fost irosită în zadar.

— Asta înseamnă că ți-ai format o teorie?

— Cel puțin cunosc exact faptele esențiale ale acestui caz. Am să ți le enumăr, căci nimic nu limpezește un caz mai bine decât expunerea lui în fața unei alte persoane; oricum, nu mă pot aștepta la o colaborare din partea ta fără să-ți arăt punctul nostru de plecare.

M-am rezemat de perne, trăgând din țigară, în timp ce Holmes, aplecându-se înainte, îmi făcu o schiță a evenimentelor care duseseră la călătoria noastră, marcând punctele problemei în palmă cu arătătorul său lung și subțire.

— Stea-de-Argint, zise el, se trage din armăsarul Somony și deține un palmares la fel de strălucitor, ca și celebrul lui strămoș. Are cinci ani și, rând pe rând, i-a adus colonelului Noss, norocosul lui proprietar, toate premiile puse în joc la cursele de cai. Până în momentul catastrofei era favoritul principal în cursa pentru cupa Wessex, pariurile fiind de trei la unu în favoarea lui. Oricum, el a fost întotdeauna favoritul numărul unu în rândul iubitorilor de curse și nu i-a dezamăgit niciodată până acum, astfel că, s-au pariat pe el sume enorme, chiar și la aceste șanse. Este evident, deci, că mulți oameni aveau mare interes să-l împiedice pe Stea-de-Argint să fie prezent la startul cursei de marșea viitoare.

Bineînțeles, acest lucru a fost conștientizat și la King's Pyland, unde se află grajdul de antrenament al colonelului. S-au luat toate precauțiile pentru a se asigura paza favoritelui. Antrenorul, John Straker, era un fost jocheu care a concurat pentru colonelul Ross înainte de a se îngrășa și de a depăși greutatea admisă. El l-a slujit pe colonel cinci ani ca jocheu și șapte ani ca antrenor și întotdeauna s-a dovedit a fi un slujitor zelos și cinstit. Avea în subordine trei băieți, întrucât grajdul era destul de mic, cu doar patru cai. În fiecare noapte, unul dintre acești băieți stătea de veghe în grajd, în timp ce ceilalți dormeau în pod. Toți trei aveau caractere ireproșabile. John Straker, fiind însurat, locuia într-o vilă mică situată la vreo două sute de yarzi de grajduri. Nu avea copii, doar o servitoare, și avea o situație materială destul de bună. Împrejurimile sunt pustii, dar, cam la o jumătate de milă spre nord, se află un grup de vile construite de un antreprenor din Tavistock în folosul bolnavilor și al acelor care doresc să se bucure de aerul proaspăt din Dartmoor. Orașul Tavistock este situat la două mile spre vest, iar dincolo de bărăgan, tot la vreo două mile depărtare, se află cel mai mare loc de antrenament din Mapleton, care aparține lordului Backwater și este condus de Silas Brown. În rest, bărăganul este complet pustiu, locuit doar de câțiva țigani nomazi. Aceasta era situația lunea trecută, când s-a produs catastrofa.

În seara aceea, caii fuseseră plimbați și adăpați ca de obicei, iar grajdurile au fost închise la ora nouă. Doi dintre băieții s-au dus acasă la antrenor și au luat cina în bucătărie, în timp ce al treilea, Ned Hunter, a rămas de pază. La câteva minute după ora nouă, servitoarea, Edith Baxter, ia dus acestuia la grajduri cina, constând din mâncare de berbec cu sos condimentat. Nu i-a dus nimic de băut, deoarece grajdurile aveau apă curentă și exista regula ca băiatul de serviciu să nu bea nimic altceva. Servitoarea avea cu ea un felinar, întrucât era foarte întuneric, iar poteca trecea de-a dreptul prin bărăgan.

Edith Baxter se afla la o distanță de treizeci de yarzi de grajduri, când un bărbat a apărut din întuneric și i-a strigat să se oprească. În clipa în care a pășit în cercul de lumină palidă al felinarului, fata a văzut că era un om cu înfățișare distinsă, îmbrăcat într-un costum din lână aspră de culoare gri, cu o șapcă din postav pe cap. Purta ghetre și avea un baston greu cu măciulie. Dar ceea ce a impresionat-o cel mai mult pe fată a fost paloarea accentuată a feței și nervozitatea din felul lui de a se purta. În privința vârstei, după părerea ei, omul avea peste treizeci de ani.

— Îmi poți spune unde mă aflu? a întrebat-o el. Aproape că mă hotărâsem să dorm sub cerul liber, când am văzut lumina felinarului tău.

— Sunteți în preajma grajdurilor de la King's Pyland, a răspuns ea.

— Serios? Ce noroc am! a exclamat bărbatul. Din câte știu, un grăjdar doarme acolo singur în fiecare seară. Probabil că asta e cina pe care i-o duci. Sunt sigur că nu ești prea mândră pentru a câștiga niște bani ca să-ți cumperi o rochie nouă, nu-i așa?

Necunoscutul a scos din buzunarul vestei o bucată de hârtie împăturită, zicând:

— Ai grijă să-i dai asta băiatului diseară și mâine vei avea cea mai frumoasă rochiță pe care ți-ai putea-o cumpăra.

Servitoarea s-a speriat de seriozitatea vorbelor lui și a luat-o la fugă pe lângă el, până la fereastra prin care obișnuia să-i dea grăjdarului mâncarea. Fereastra era deja deschisă, iar Hunter era așezat la măsuta dinăuntru. Fata tocmai începuse să-i povestească ce se întâmplase, când străinul s-a apropiat din nou.

— Bună seara, a spus el, uitându-se pe fereastră. Aș vrea să stau de vorbă cu dumneata.

Fata a jurat că, în timp ce bărbatul vorbea, a observat în mâna lui colțul micului pachet de hârtie.

— Dar ce treabă aveți aici? a întrebat băiatul.

— Genul de treabă care ar putea să-ți umple buzunarele, a replicat celălalt. Ai doi cai înscriși în cursa pentru cupa

LBRIS

We know
books

Arthur Conan Doyle

Semnul
CELOR PATRU

Daffi's Books

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

Tipărit la Bookmasters Printhouse srl
www.bookmasters.ro

ISBN: 978-630-6627-41-7

Capitolul 1. Știința deducției

Sherlock Holmes a luat sticla de pe colțul poliției de deasupra căminului, și a scos seringă hipodermică din cutia ei cochetă de marochin. Cu degetele-i lungi, albe și nervoase, a potrivit acul fin, și și-a suflecat mâneca stângă. Pentru câteva clipe, ochii i-au zăbovit gânditori pe antebrațul și încheietura viguroase, pline de semnele lăsate de nenumăratele înțepături. În cele din urmă, a împins acul în carne, a apăsat pistonul minuscul, și s-a lăsat pe spate în fotoliul îmbrăcat în catifea, cu un lung oftat de satisfacție.

De trei ori pe zi, timp de multe luni, am fost de față la această acțiune, însă obișnuința nu m-a făcut să mă împac cu ideea. Din contră, deveneam de la o zi la alta din ce în ce mai iritat la vederea acesteia, iar conștiința îmi reproșa noapte de noapte lipsa de curaj în a protesta. Mi-am jurat solemn, iar și iar, că o să-mi eliberez sufletul de această povară, însă exista ceva în aerul calm și relaxat al tovarășului meu, ce-l făcea să fie ultima persoană față de care ți-ai fi permis vreo libertate. Facultățile sale impresionante, îndemânarea sa, și experiența pe care o aveam privind calitățile sale extraordinare, toate acestea mă făceau să-mi pierd încrederea și zelul, când era vorba să i mă opun.

Totuși, în acea după-amiază, fie din pricina vinului de Beaune pe care îl servisem la prânz, fie din

cauza exasperării suplimentare provocate de concentrarea sa exagerată, am simțit brusc că nu mai pot să mă abțin.

— Care din ele este astăzi?, l-am întrebat. — morfina sau cocaină?

Și-a ridicat încet privirea din vechiul volum cu litere negre pe care îl deschisese.

— Cocaină, a spus, o soluție de 7%. Vrei s-o încerci și tu?

— Cu siguranță nu! i-am răspuns cu bruschețe. Sănătatea mea nu și-a revenit încă de pe urma campaniei din Afganistan. Nu-mi pot permite s-o solicit în plus.

A zâmbit la impetuoșitatea cu care am rostit aceste cuvinte.

— Poate ai dreptate, Watson, mi-a spus. Presupun că, din punct de vedere fizic, are o influență rea. Cu toate acestea, simt că îmi stimulează atât de intens mintea, și o face să vadă lucrurile atât de clar, încât acțiunea sa asupra corpului meu îmi pare neînsemnată prin comparație.

— Dar reflectează puțin!, am spus serios. Gândește-te dacă merită! Creierul tău poate fi, după cum spui, activat și excitat, dar acesta este un proces patologic și morbid, ce presupune o schimbare tot mai pronunțată a țesuturilor, și poate duce în cele din urmă la o infirmitate permanentă. Știi, de asemenea, ce reacție teribilă îți provoacă. Cu certitudine, e mai mare daraua decât ocaua. De ce trebuie ca, pentru o simplă plăcere trecătoare, să riști să-ți pierzi acele facultăți extraordinare cu care ai fost înzestrat? Nu uita că-ți vorbesc nu numai ca de la prieten la prieten, ci și ca de la medic la unul de a cărui stare este într-o oarecare măsură responsabil.

Nu a părut a fi ofensat. Din contră, și-a sprijinit capul în mâini și coatele pe brațele fotoliului, ca și cum ar fi fost doritor să conversezeze.

— Mintea mea, a spus el, se revoltă împotriva stagnării. Dă-mi probleme de rezolvat, dă-mi de lucru, dă-mi cea mai absconsă criptogramă sau cea mai complicată analiză, și o să mă simt în elementul meu. Mă pot lipsi atunci de stimulente artificiale. Dar îmi repugnă rutina monotonă a existenței. Tânjesc după ceva care să-mi exalte mintea. De aceea, mi-am și ales propria-mi profesie, sau, mai degrabă, am creat-o eu însumi, căci sunt singurul din lume cu o asemenea meserie.

— Singurul detectiv particular?, am spus eu, ridicând din sprâncene.

— Singurul detectiv particular consultant, mi-a răspuns el. Am ultimul și cel mai greu cuvânt de spus în investigația defectivă. Atunci când Gregson sau Lestrade sau Athelney Jones sunt depășiți de situație, ceea ce, apropo, este starea lor normală, cazul îmi este prezentat mie. Examinez datele problemei ca un expert, și emit o opinie de specialist. Nu cer să mi se recunoască meritele în astfel de cazuri. Numele meu nu apare în nici un ziar. Munca însăși, plăcerea de a găsi un teritoriu în care să-mi pot folosi facultățile speciale, este cea mai înaltă recompensă. Dar ai avut tu însuși o mostră a metodelor mele de lucru, în cazul lui Jefferson Hope.

— Da, așa este, am spus eu, cordial. N-am fost în viața mea mai uimit de ceva. Chiar am descris acest caz într-o mică lucrare, cu titlul întrucâtva ciudat de „Studiu în roșu intens”.

A dat trist din cap.

— M-am uitat peste ea, a spus.

Sincer, nu te pot felicita. Detectarea este, sau ar trebui să fie o știință exactă, și ar trebui să fie tratată în aceeași manieră rece și obiectivă. Tu ai încercat însă să-i insuflă o notă romantică, ceea ce este ca și cum ai încerca să folosești a cincea teoremă a lui

Euclid pentru a reda o poveste de dragoste sau fuga unor îndrăgostiți.

— Dar exista ceva romantic acolo, am protestat. N-am intervenit asupra faptelor.

— Unele fapte ar trebui să fie suprimate, sau cel puțin, ar trebui să fie tratate în ordinea importanței lor. Singurul aspect al cazului respectiv care merita să fie menționat ar fi fost curiosul raționament analitic de la efecte spre cauze, prin care am reușit să rezolv cazul.

Criticile lui la adresa unei lucrări care a fost creată special să-i facă plăcere m-au supărat. Mărturisesc, de asemenea, că am fost iritat de egotismul lui, care părea să pretindă ca fiecare rând din lucrarea mea să fi fost dedicat numai acțiunilor sale deosebite. Am observat nu o dată, în timpul anilor în care am locuit împreună cu el pe strada Baker că, sub maniera sa liniștită și didactică se ascundea în fond o mică vanitate. Cu toate acestea, n-am făcut nici o remarcă, ci am început să-mi îngrijesc piciorul rănit. Un glonte afgan îl străpunsese cu ceva timp în urmă și, deși nu mă mai împiedica la mers, mă durea extrem de tare la fiecare schimbare a vremii.

Munca mea s-a extins recent pe continent, a spus Holmes, după un timp, umplându-și vechea-i pipă din lemn de iarbă neagră. Am fost consultat săptămâna trecută de Francois Le Villard care, după cum știți probabil, se numără printre cei mai buni detectivi francezi ai momentului. Deși are o intuiție rapidă, este deficient la capitolul cunoașterii exacte, care este esențială pentru ca arta sa să ajungă pe culmi. Cazul se referea la un testament, și prezenta un anume interes. Am putut să-l trimit la două cazuri similare, unul din Riga din 1857, iar altul din St. Louis din 1871, care i-au sugerat soluția corectă. Iată scrisoarea pe care am primit-o în această dimineață, în care îmi mulțumește pentru ajutor. Mi-a înmănat, în timp

ce vorbea, o foaie mototolită de hârtie de proveniență străină. Am parcurs-o rapid, împiedicându-mă la tot pasul de expresii de genul „magnific”, „o lovitură de maestru” și „un tur de forță”, dovezi ale admirației puternice a francezului.

— Se adresează ca un învățăcel maestrului său, am spus eu.

Oh! Supraestimează ajutorul pe care i l-am dat, a spus Sherlock Holmes într-o doară. Are mari talente el însuși. Beneficiază de două dintre cele trei calități care sunt necesare detectivului ideal: capacitatea observației și a deducției. Îi lipsește doar cunoașterea; însă aceasta poate evolua cu timpul. Îmi traduce acum lucrările mai mici în franceză.

— Lucrările tale?

— O, nu știi?, a exclamat el, râzând. Da, m-am făcut vinovat de câteva monografii. Sunt toate despre subiecte de ordin tehnic. Iată una, de exemplu: „Despre distincția dintre scrumurile de diverse tipuri de tutun”. În aceasta enumăr o sută patruzeci de tipuri de trabucuri, țigări și tutun de pipă, oferind ilustrații în culori, care arată diferența dintre scrumuri. Este un aspect ce apare permanent în procesele penale, și care este uneori de o importanță capitală ca indiciu. Dacă poți spune sigur că o crimă a fost comisă de un om care fuma tutun indian, aceasta reduce evident numărul suspectilor. Pentru ochiul versat, există tot atâta diferență între scrumul negru de Trichinopoly și cel pufos de ruscuță ca între o varză și un cartof.

— Ai un geniu extraordinar în privința amănunțelor, am remarcat.

— Apreciez importanța lor. Iată monografia mea despre identificarea pașilor, cu unele comentarii privind folosirea ipsosului pentru păstrarea urmelor. Sau o lucrare aparent ciudată despre influența meseriei asupra formei mâinilor, cu ilustrații tipice de

LBRIS

We know
books

Arthur Conan Doyle

**Un Studiu
ÎN ROSU**

Daffi's Books

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

Tipărit la Bookmasters Printhouse srl
www.bookmasters.ro

ISBN: 978-630-6627-40-0

PARTEA I.
Din însemnările lui John H. Watson,
doctor în Serviciul Medical
al Armatei

Capitolul I.
Domnul Sherlock Holmes

În anul 1878 am absolvit Facultatea de Medicină a Universității din Londra, devenind doctor, și m-am înscris la Netley, ca să audiez cursurile cerute chirurgilor militari. După ce mi-am terminal studiile acolo, am fost numit chirurg asistent în regimentul al V-lea de pușcași din Northumberland. Regimentul se afla la acea vreme în India și înainte de a mă alătura a izbucnit cel de-al doilea război afgan. Când am debarcat în Bombay, am aflat că regimentul înaintase prin trecători și se afla deja în inima țării dușmane. L-am urmat, cu toate acestea, împreună cu mulți alți militari care se aflau într-o situație similară, și am reușit să ajung în siguranță la Candahar, unde mi-am găsit regimentul și mi-am început imediat activitatea.

Campania le-a adus onoruri și înaintări în grad multora, însă mie nu mi-a adus decât nenorocire și dezastru. Am fost mutat din brigada meu în cea din Berkshire, alături de care am luptat în fatala bătălie de la Maiwand. Acolo am fast lovit în umăr de un glonte, ce mi-a distrus osul și mi-a atins artera subclaviculară. Aș fi căzut în mâinile ucigașe ale

luptătorilor musulmani fără devotamentul și curajul arătat cu acest prilej de Murray, infirmierul meu, care m-a aruncat pe un cal de samar și a reușit să mă aducă cu bine în liniile britanice.

Terminat de durere și slăbit de greutatea îndelungate prin care am trecut, am fost mutat cu alți mulți răniți la spitalul de la Peșawar. Aici mi-am revenit, și starea mea s-a ameliorat într-atât încât să fiu capabil să mă plimb prin saloane și chiar să stau puțin la soare pe verandă, când am fost lovit de un acces de febră tifoidă, binecunoscutul blestem al coloniei noastre indiene. Timp de luni am fost ca și mort și, când în cele din urmă mi-am revenit și am intrat în convalescență, eram atât de slăbit și împuținat încât comisia medicală a hotărât să fiu trimis fără întârziere înapoi în Anglia. Am fost pus ca atare pe vasul militar Orontes și o lună mai târziu, am debarcat pe cheiul din Portsmouth, cu sănătatea iremediabil distrusă, însă având permisiunea unui guvern grijuliu să-mi petrec următoarele nouă luni încercând să mi-o amelioresc.

N-aveam nici prieteni nici rude în Anglia, și eram, prin urmare, liber ca pasărea cerului, sau, mai precis, pe cât de liber îmi permitea să fiu un venit de unsprezece șilingi și șase pence pe zi. În aceste circumstanțe, am fost firește atras de Londra, acea imensă hazna spre care se îndreaptă irezistibil toți leneșii și cei care-și irosesc vremea din imperiul nostru. Acolo, am locuit un timp într-un han din Strand, ducând o existență lipsită de confort și de sens, și cheltuind banii pe cure-i aveam mult mai liberal decât s-ar fi cuvenit. Starea mea financiară a devenit atât de alarmantă încât am realizat în curând că trebuia fie să părăsesc metropola și să mă așez undeva la țară, fie să-mi schimb radical stilul de viață. Alegând cea de-a doua opțiune, am început prin a hotărî să părăsesc hanul, și să-mi stabilesc domiciliul într-un loc mai puțin pretențios și scump.

Exact în ziua în care am ajuns la această concluzie, stăteam în birtul Criterion, când cineva m-a bătut pe umăr: întorcându-mă, l-am recunoscut pe tânărul Stamford, care mă ajuta la operații la Bart. Pentru un om singur, vederea unei fețe prietenoase în imensa aglomerație din Londra este, realmente, un lucru plăcut. Pe vremuri, Stamford nu mi-a fost niciodată un prieten apropiat, însă acum l-am întâmpinat cu entuziasm, iar el, la rândul lui, a părut să fie încântat să mă vadă. În bucuria mea exuberantă, l-am invitat să ia prânzul cu mine la Holborn, și am pornit într-acolo cu o birjă.

— Ce ți s-a întâmplat, Watson? M-a întrebat el, fără să-și ascundă uimirea, în timp ce birja huruia pe drumurile aglomerate ale Londrei.

— Ești subțire ca un țâr și negru ca smoala.

I-am relatat pe scurt aventurile mele și de abia ce mi-am terminat povestea, că am și ajuns la destinație.

— Bietul de tine! A spus el, după a mi-a ascultat nenorocirile, arătându-și compasiunea.

— Ce faci acum?

— Caut un loc pe care să-l închiriez, i-am răspuns. Încerc să văd dacă este posibil să fac rost de o locuință confortabilă la un preț rezonabil.

— Ce lucru ciudat, a remarcat însoțitorul meu.

— Ești al doilea om astăzi care îmi spune așa ceva.

— Și cine a fost primul? Am întrebat eu.

— Un individ care lucrează la laboratorul de chimie de la spital. Se plângea în această dimineață că nu putea găsi pe cineva cu care să împartă chiria pentru o locuință drăguță pe care a găsit-o, și care este prea scumpă pentru buzunarul lui.

— Pe Joe! Am strigat, dacă chiar vrea pe cineva cu care să împartă locuința și cheltuielile, sunt exact persoana potrivită. Prefer să am un coleg decât să fiu singur.

Tânărul Stamford mi-a aruncat o privire mai degrabă ciudată pe deasupra paharului său cu vin

— Nu-l cunoști încă pe Sherlock Holmes, a apus el. Poate nu ți l-ai dori coleg.

— De ce, ce ai împotriva lui?

— O, n-am spus că așa avea ceva împotriva lui. Are idei puțin cam ciudate – este un entuziast în privința unor științe. Pe câte știu eu, este un individ decent.

— Este student la medicină, presupun? Am spus eu.

— Nu – n-am nici cea mai mică idee ce carieră o să aleagă. Cred că știe bine anatomie și este un chimist de primă clasă; însă. După câte știu, n-a urmat niciodată în mod sistematic cursuri medicale. Studiile lui sunt nesistematice și excentrice, însă a strâns o mulțime de cunoștințe neobișnuite, care i-ar uimi pe profesorii săi.

— Nu l-ai întrebat vreodată ce carieră are în vedere? L-am întrebat eu.

— Nu, nu este omul pe care să-l faci ușor să vorbească, deși poate deveni destul de comunicativ, atunci când are chef.

— Mi-ar plăcea să-l cunosc, am spus. Dacă e să-mi împart locuința cu cineva, prefer un om studios și liniștit. Nu sunt încă suficient de refăcut să rezist la zgomot sau senzații tari. Am avut suficient din ambele în Afganistan ca să-mi ajungă pentru tot restul vieții. Unde pot să-l întâlnesc pe acest prieten al tău?

— Este cu siguranță la laborator, mi-a răspuns însoțitorul meu. Fie evită locul cu săptămânile, fie lucrează acolo de dimineața până seara. Dacă dorești, mergem acolo împreună după prânz.

— Firește, am răspuns, iar conversația a alunecat spre alte subiecte.

După ce am plecat de la Holborn, pe drumul spre spital, Stamford mi-a dat mai multe informații despre persoana cu care îmi propusesem să împart locuința.

— Să nu mă învinuiești pe mine dacă n-o să te înțelegi cu el, mi-a spus. Nu știu mai multe despre el decât am aflat întâlnindu-l din când în când la

laborator. Acest aranjament este ideea ta, deci nu-mi asum nici o responsabilitate.

— Dacă nu ne înțelegem, o să fie ușor să ne separăm, am răspuns. Mi se pare, Stamford, am adăugat, uitându-mă intens la el, că ai vreun motiv să le speli pe mâini. Are cumva o fire atât de teribilă, sau despre ce este vorba? Spune-mi pe șleau.

— Nu este ușor să exprimi ceea ce nu poate fi pus în cuvinte, a răspuns el, râzând. Holmes este un pic prea științific pentru gustul meu – este aproape crud. Mi-l pot imagina dându-i unui prieten un grăunte din cel mai recent alcaloid vegetal, nu din răutate, să ne înțelegem, ci pur și simplu din curiozitate, ca să-și facă o idee precisă în privința efectelor acestuia. Ca să nu-l nedreptățesc, cred că ar fi gata să înghită el însuși așa ceva. Pare a muri o pasiune pentru cunoașterea exactă și clară.

— Și are dreptate.

— Da, dar poate s-o împingă prea departe. Când ajunge să lovească cu bățul cadavrele din sala de disecție, pasiunea lui ia, firește, o formă cam bizară.

— Lovește cadavrele!

— Da, pentru a afla pentru cât timp după moarte apar vânătăi pe corp. L-am văzut făcând așa ceva cu proprii mei ochi.

— Și, totuși, spui că nu este student la medicină?

— Nu. Numai Dumnezeu știe care este obiectul studiilor sale. Dar iată-ne ajunși, și-ți poți face tu însuși o părere. În timp ce rostea aceste cuvinte, am luat-o pe o alee îngustă, și am trecut printr-o mică ușă laterală, ce ducea într-a aripă a marelui spital. Totul îmi părea familiar, și n-am avut nevoie de nici o îndrumare, când am coborât scările mohorâte din piatră, și am luat-o pe coridorul lung cu pereții văruiți și nenumărate uși cenușii. Aproape de capătul acestuia, se despărțea un pasaj arcuit și scund ce ducea la laboratorul de chimie.

LBRIS

We know
books

Arthur Conan Doyle

Valea
TERORII

Daffi's Books

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

Tipărit la Bookmasters Printhouse srl
www.bookmasters.ro

ISBN: 978-630-6627-42-4

PARTEA ÎNTÂI DRAMA DIN BIRLSTONE

I. AVERTISMENTUL

— Înclin să cred că da... am spus eu.
— Și eu cred la fel, spuse Sherlock Holmes cu neliniște. Cred că sunt unul dintre cel mai răbdători oameni; dar modul ăsta răutăcios de a mă întrerupe recunosc că mă deranjează.

— Într-adevăr, Holmes, îi răspunsei pe un ton sever; uneori ești foarte agasant.

El nu-mi răspunse; se adânci din ce în ce mai mult în propriile gânduri, în timp ce dejunul aștepta să fie servit. Privea cu atenție foaia de hârtie, pe oare tocmai o scosese din plic, în timp ce-și sprijinea fruntea în mână. Ridicând scrisoarea la lumină o examină pe toate fețele.

— Asta e scrisul lui Porlock, spuse el dus pe gânduri. Chiar dacă nu l-aș fi văzut decât de două ori în viața mea" tot nu m-aș înșela asupra faptului că este scrisul lui Porlock: e aici un y al cărui arabesc îl recunosc. Dar dacă scrisul îi aparține lui Porlock, este vorba de un lucru grav.

Holmes nu se adresa atât mie, cât mai mult propriilor sale gânduri. În fața interesului pe care mi l-au stârnit vorbele lui, indispoziția mi-a dispărut.

— Cine este acest Porlock? am întrebat.

— Porlock e doar un pseudonim, Watson, un semn de identificare în spatele căruia se ascunde un individ bogat în tot felul de resurse. Acest necunoscut îmi atrăgea atenția,

în scrisoarea precedentă, că în realitate, el se numea altfel și că nu-mi acorda nici o șansă de a-l depista între atâtea milioane de oameni care populează Londra. Nu persoana sa este importantă, ci omul deosebit pe lângă care trăiește. El este la fel de important ca peștele pilot pentru rechin, sau leul pentru șacal; iată cine este Porlock, un însoțitor neînsemnat al unei persoane formidabile. Dar ce spun eu formidabilă? Sinistră, Watson, îngrozitor de sinistră. Și tocmai de asta mă interesează. M-ai auzit vorbind despre profesorul Moriarty?

— Faimosul criminal științific cunoscut de toată lumea interlopă și...

Voiam să-i spun; necunoscut publicului, dar Holmes nu mă lăsa să termin.

— Hei, Watson, marmură el, ia-o încet, te rog! Îți cam să glumești. Nu știam că ești atât de glumeț, încât să nu-mi dai posibilitatea să mă apăr. Numindu-l pe Moriarty criminal îl defăimezi în fața legii. Minunat lucru. Niciodată un om n-a știut să conceapă mai bine un plan și să-l organizeze; o adevărată mașină diabolică. Este creierul unei întregi lumi subterane, tenebroase; un astfel de spirit ar fi putut să facă sau să desfacă destinele popoarelor. Dar el riscă foarte puțin să fie bănuț. Îi provoacă atât de mult pe critici, se comportă în așa fel încât i-ar fi de ajuns câteva cuvinte pe care le-ar auzi pronunțate, ea să te târască în fața curții de justiție și să obțină ca daune materiale veniturile tale pe un an întreg. Nu este el oare celebrul autor al Dinamicii Asteroidului, această carte despre care s-a vorbit atât de mult, și care circulă în sferele înalte ale matematicii pure încât nici un scriitor din presa științifică nu a fost capabil să o comenteze? Poate fi privit acest om, așa cum crezi tu? Joci rolul medicului care bate câmpii și el al profesorului calomniat de ceilalți: trebuie să cunoști mai bine geniul, Watson. Negreșit va veni și ziua noastră când nu mă voi mai ocupa de persoane mărunte.

— Sper să trăiesc ca să o văd și pe asta! exclamai eu încrezător. Dar parcă vorbeai de Porlock?

— Ah! Da. Porlock, sau așa-zisul Porlock, reprezintă o verigă dintr-un lanț care duce la Moriarty. Între noi fie vorba, această verigă, destul de îndepărtată de punctul de legătură al lanțului, nu este din cele mai rezistente. După cum se constată este singura parte slabă.

— Dar un lanț nu are niciodată decât forța zalei celei mai slabe.

— Foarte corect, Watson. De aici ne dăm seama de importanța extraordinară a lui Porlock. Conduc de vagi aspirații către bine, și stimulat din când în când de un colet de zece livre pe care reușesc să i-l trimit, el mi-a furnizat informații prevestitoare o dată sau de două ori, cu atât mai folositoare eu cât ele permiteau nu atât pedepsirea criminalului ci prevenirea înfăptuirii crimei. Fără nici o îndoială că modul de comunicare folosit nu poate fi precizat în amănunt. Nu trebuie decât să găsim cifrul.

În timp ce vorbea, Holmes desfăcu mâna lăsând hârtia să cadă în farfuria goală. M-am ridicat și m-am aplecat asupra lui privind următorul text neobișnuit:

534 C21312736314172141

DOUGLAS 109293537 BIRLSTONE

26 Birlstone 9127171

— Ce crezi despre asta, Holmes?.

— Că avem un mesaj cifrat.

— La ce servește să trimiți un mesaj cifrat când nu ai dat cifrul?

— La nimic... în cazul de față.

— De ce spui: în cazul de față?

— Pentru că există destule texte cifrate pe care le-aș citi la fel de ușor ca semnele convenționale ale anunțurilor. Aceste ghicitori naive distrează pe cei inteligenți, fără să-i obosească. Aici, situația e diferită. Cifrele mesajului se referă; evident, la anumite cuvinte de la o pagină anume dintr-o anumită carte. Atâta timp cât nu voi afla pagina și cartea, rămân neputincios.

— Dar ce rol au în mijlocul cifrelor cuvintele Douglas și Birlstone?

— Fii sigur că nu figurează la pagina cu pricina.

— Atunci de ce nu precizează cartea?

— Cu eleganța ta, dragă Watson, și bunul simț care fac deliciul prietenilor, ai fi evitat eu siguranța ca textul cifrat și secretul cifrului să fie introduse în aceeași scrisoare. Dacă plicul s-ar fi rătăcit, ai fi fost pierdut. Dimpotrivă: pune două scrisori separate conținând cifrul și mesajul; una din ele ar putea ajunge la o adresă greșită fără a avea un rezultat nedorit. Al doilea plic trebuie să ajungă: m-aș mira să nu primim o scrisoare plină de explicații, sau, ceea ce este la fel de posibil, să ne indice volumul care conține cifrul.

Holmes calculase corect. Câteva minute mai târziu, Billy, servitorul mărunțel, întră aducând scrisoarea pe ea re o așteptam.

— Același scris, îmi atrase atenția Holmes deschizând plicul. Și de data aceasta scrisoarea e semnată, adăugă el pe un ton triumfător desfăcând plicul. Totul e perfect, Watson.

Totuși, pe măsură ce citea, fruntea i se întuneca.

— Ah! Pe toți dracii! Cum să fi prevăzut asta? Mă tem, Watson, că nu speram să se întâmple atât de repede. Numai de nu ar păți ceva rău acest Porlock! Iată ce îmi serie:

„Dragă domnule Holmes,

Nu voi intra în amănunte, referitor la această afacere, pentru că ar fi periculos. El mă suspectează. Văd că sunt suspectat. El m-a surprins în clipa în care, pregătindu-mă să vă trimit cheia cifrului, tocmai vă scriam adresa pe scrisoare. N-am avut timp decât s-o fac dispărută. Dar, i-am citit în priviri suspiciunea. Vă rog să ardeți mesajul cifrat care nu vă mai este de folos.

Frederic Porlock”

Stând în fața focului, cu sprâncenele încruntate, întorcând foaia pe ambele părți, Holmes rămase îngândurat, într-o contemplare mută...

— La urma urmei s-ar putea să nu fie chiar atât de grav; nimic altceva decât un proces de conștiință. Știind că a trădat, lui Porlock i s-a părut a citi în ochii celui lalt că este acuzat.

— Celălalt presupun că este profesorul Moriarty, nu-i așa?

— În persoană. Când unul din membrii bandei spune simplu: „El”, îți dai seama cine este el, mai ales că aici toți se cunosc.

— Ce e de...

— Hm! Mă întrebi prea multe. Când n-ai împotriva ta cel mai inteligent om din Europa și te poți folosi de toate forțele necunoscute fără să existe consecințe, înseamnă ceva... Pe scurt, amicul nostru Porlock nu ne poate induce în eroare. Compară te rog, scrisul din această scrisoare cu cel din scrisoarea care a fost scrisă înainte de a fi surprins: prima este fermă, categorică, cealaltă abia se poate citi.

— De ce avea nevoie să scrie scrisoarea? De ce nu a rămas la prima comunicare?

— Pentru să se teme că în acest caz să nu fiu tentat să obțin informații, ceea ce i-ar fi adus neplăceri.

— Într-adevăr, spusei eu.

Apoi luai mesajul cifrat, și privindu-l spusei:

— Este extraordinar. Îți dai seama că această foaie poate conține un secret de mare importanță și nu există nici un mijloc omenesc de a-l dezvălui.

Sherlock Holmes îndepărtă dejunul rămas intact pentru a-și aprinde, celebra pipă, însoțitoarea obișnuită a meditațiilor sale.

— Cine știe? făcu el răsturnându-se pe un fotoliu și privind tavanul. Poate anumite indicii i-au scăpat spiritului său machiavelic. Să examinăm problema în lumina rațiunii. Acest om se referă la o carte: deci avem un punct de plecare.

— Destul de vag!...

— Să încercăm să pătrundem în miezul lucrurilor. Cu cât mă concentrez mai mult cu atât misterul nu mi se pare de nepătruns. Ce indicații avem referitor la carte?

— Niciuna.

— Exagerezi. Mesajul începe cu cifrele 5, 3, 4, nu-i așa? Să presupunem de exemplu că acest 534 indică pagina la care se referă. Cartea noastră este deci o carte groasă: primul punct câștigat. Despre natura cărții, ce informații avem? Cifra următoare este un C mare alături de 2. Ei, ce spui de asta, Watson?

— Cred că acel C2 înseamnă „Capitolul 2”.

— Asta nu e sigur. Ești de acord cu mine că numărul paginii fiind cunoscut, are mai puțină importanță numărul